

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 5 K, za pol leta 2 K 50 v. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 14, 12 in 10 v. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Naša blamaža v orientu. — K sestanku v ljubljanskem hotelu „Union“. — Nemčija in Vite. — Propadli kandidat neodvisne stranke Jurij Drobnič. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Propadanje Slovencev. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Družbe z omejeno zavezo. (Dalje.) — Raznoterosti.

Podlistek: Žena in socializem. — „Zapreke“.

Naša blamaža v orientu.

Danes pripada Prusiji varovanje interesov ob Renu in Severnem morju, Avstrija pa bi morala varovati interes dežel ob Dunavu in Balkanu. Zahteva zgodovinskih razvoj je to in posledica geografske lege. Nemčija se tega tudi izborna zaveda, naša zunanja politika pa noče videti, da pelje pot iz Nemčije k Adriji, Črnemu morju in v orient preko avstrijskih pokrajin.

Vsaka evropska država si je izbrala in zagotovila ozemlje, kamor oddaje svoje industrijne in obrtniške izdelke. Anglija, Nemčija, Francija, Italija — imajo svoje kolonije, Rusija svojo Sibirijo, nam Avstrije pa so vzele orient izpred nosa druge države.

Vso zadnje dobo opazamo veliko napako našega zunanjega urada. Ministrski predsednik Beust je iskal polje svoji zunanji politiki na zapadu, mesto da bi obrnil svojo pozornost na vzhod, med tem pa si je pridobivala na Balkanu vedno močnejšo oporo Rusija. Zaman je bilo vse prizadevanje takratnega ogrskega ministra Andrašija, da bi prepričal krono o nesmiselnosti zapadne politike. Bila je tedaj ravno Avstrija ponižana pri Kraljevem Gradu in vsi naši dvorni in vojaški krogi so le koprneli po maščevanju, ker niso izprevideli, da je bila Pru-

sija zbog Zedinjene Nemčije, ki je bilo le še vprašanje trenutka, tako močna, da ni bilo na kako maščevanje niti misliti.

V istem času je bil dogotovljen Sueški prekop v Afriki, ki so ga hoteli otvoriti na posebno slovesen način. Tudi naš vladar se je napravil k otvoritvi v spremstvu grofa Andrašija. Ta pa je znal tedaj komaj 39 letnega vladarja zamuditi za več dni v Carigradu in mu tako pokazal na licu mesta, kako se je zasedla ruska diplomacija v orient in kako pripravlja teren za orientsko vprašanje in čaka le še na ugoden trenotek. Že je našlo Andrašijevo prizadevanje ugodna tla ne le pri kroni, ampak tudi med svojimi prvimi doma, ko napoči tako lahkomiselna napovedana vojska Francije z Nemčijo. Homatije na zapadu so odvrnile vso mlado, na umeten način vzgojeno zanimanje avstrijskih vladnih krogov za orient.

Ko pa je prelomila Rusija po bitki pri Sedanu pariško pogodbo, glasom katere ni smela zidati ob Črnem morju nobenih utrd in imeti ondi toliko ladij, kolikor jih je imela tudi Turčija, je porabil Andrašij to priliko in iznova opozarjal naše vladne politike na važnost orient, kot ozemlja, kamor lahko oddajamo svoje izdelke. Avstrija se je prizadevala dokazati kršenje pariške pogodbe po ruskem kancelarju Gorčakovu, ali londonska konference je izrekla na pritisk zmagovalne Nemčije in Bismarka, da je ravnala Rusija povsem pravilno.

Zopet je doživela naša zunanja politika flasko na orientu. Rusija je prelomila pogodbo — in evropske oblasti so ji pripoznale upravičenost v to! Tedaj pa je vendar spoznala krona, kaka nesmisel je, stoječ na pragu orient držati roke križem. Na željo od zgoraj je demi-

in da mora stremiti po ravnopravnosti z možem, ker le tako postane njemu enakovreden član človeške družbe.

Kakor tudi pa zasledimo mnogo sličnega med položajem žene in delavca, vendar dobimo pri ženstvu nekaj, kar jo loči od delavstva: žena je prvo človeško bitje, ki je zapadlo sužnjosti. Žena je postala rob, preden je govorila zgodovina o sužnjih.

Vsaka družabna odvisnost in zatiranost ima svoj izvor v gospodarski odvisnosti zatiranega od zatiranca. In zgodovina razvoja človeške družbe nam vsepovsodi dokazuje, da se je nahajala žena od davnih časov do danes v takem položaju.

Zgodovino tega razvoja poznamo prav seveda šele v zadnjem času. Kakor ni mogla obveljati biblijska bajna pripovedka o stvarstvu sveta v ožigled nepobitnih in neovrgljivih mnogobrojnih raziskavanj in dokazov naravoslovja in geologije — prav tako ni mogla držati pripovedka o našem stvarstvu in razvoju. Res je, da si še dolgo ne bodo posamezniki o zgodovini človeškega razvoja na čistem, kajti različne so misli raziskovalcev o tej ali oni prikazni, vendar v glavnem se zlagajo vsi. Danes je jasno, da ni prišel človek na svet v taki obliki, kakor nam slika prvi par biblija, temveč da je prestal tekom neizmerno dolgega časa mnogo stopenj

sioniral grof Beust dne 8. novembra 1871 in na njegovo mesto je stopil grof Andrašij.

Ta je čutil, da je Avstrija osamljena in da je treba za krepki razvoj zunanje politike najprej močnih zvez, zato ni miroval prej, dokler ni dosegel sestanka treh cesarjev v Berlinu: nemškega, ruskega in avstrijskega. Vsi trije so se medsebojno domenili, da rešijo izmed drugih vprašanj tudi orientno skupno.

Turki so se obnašali med tem kaj kruto na Balkanu. Kristjani so se jim uprli v velikih vstajah l. 1839, 1856, 1858, 1862 in 1875. Rusija, ki je komaj čakala na ugodno priliko, je prišla balkanskim Slovanom z vojsko na pomoč. Kakor je dejala — zato, da jih oprosti, v resnici pa le zaradi tega, da razširi na Balkanu svoj vpliv in izpodrine Avstrijo. Ta ji je obljubila v vojni neutralnost pod pogojem, da reši orientsko vprašanje konferenca evropskih držav, zato tudi ni hotela pripoznati Sv. Štefanove mirovne pogodbe med Rusijo in Turčijo, tako da je prišlo res do berlinskega kongresa, ki je pooblastil Avstrijo, da zasede Bosno in Heregovino. To je bil edini pomembnejši uspeh avstrijske zunanje politike na Balkanu. V istem letu je podal Andrašij ostavko in na njegovo mesto je prišel baron Hajmerle (Heymerle) in po njegovi zgodnji smrti grof Kalnoki (Kálnoky). Temu je nasledoval leta 1895 Goluhovski.

Politika vseh treh tu imenovanih zunanjih ministrov Avstro-Ogrske pa ni družega kakor blamaža za blamažo. Ne le da je avstrijski ugled popolnoma uničen v orientu, nas je izpodrinila tam Rusija in Nemčija tako krasno, dasi tega bolj željeti ne moremo.

razvoja, na katerih so bili prav tako vsakokratni družabni in splošni odnošaji različni, kakor so je razlikovalo tudi razmerje med možem in ženo.

Priljubljena trditev, da „je vedno tako bilo“ in zato tudi „vedno tako ostane“ — z ozirom na razmerje med moškim in žensko, med bogatinom in revežem — je v vsakem pogledu kriva, površna in zlagana. Ponavljati jo morejo le nevedneži in taki, ki hočejo slepiti s tem sami sebe.

Za predstoječe delo je bilo treba raziskavati razmerje spolov od pračasov do danes zdržema, kakoršna so bila od dobe do dobe. Taka razlaga je važna vsled tega, ker pokaže, da se niso izpreminjali tekom našega razvoja samo nek daj medsebojni spolni odnošaji, in to v tisti meri, kakor je nastala na drugi strani ona velika zev med načinom proizvodnje in med razdelitvijo prebitka pri takem proizvodjanju, ampak da bo taka izprememba tudi v nadalje naravna in samoobsebi umljiva. Pri vršečih izpremembah in prevratih na gospodarskem polju se namreč tudi razmerje med obema spoloma iznova izpremeni. Nobena stvar ne trpi „večno“, niti v naravi niti v našem življenju: večna je samo promemba obstoječega, diferenciranje, obrazovitost.

(Dalje prih.)

Žena in socializem.

Spisal Avgustin Bebel.

Žena v preteklosti.

(Dalje)

Žena in delavec imata že od nekaj nekaj skupnega: oba sta zatirana. Oblika, v kateri se je to vršilo, je bila sicer tekom časa in v posameznih deželah različna, ali zatiranje je vedno ostalo. Tega zatiranja sta se sicer oba včasih zavedla in skušala izpremeniti in izboljšati svoje stanje, ali do pravega spoznanja bistva in vzrokov tega zatiranja sta prišla žena kakor delavec šele v najnovjšem času. Preden je bilo mogoče govoriti o kakem splošnem gibanju v prid odstranitvi krivičnih razmer, je bilo treba spoznati prej našo družbo in temelj, na katerim sloni njeni razvoj. Obseg in razteznost tega gibanja zavisi od tega, v koliko spoznajo oškodovani krogi in sloji svoj položaj in v koliko jim je dana prilika, storiti kaj proti temu. V tem oziru vidimo ženo vsled splošnih navad in svoje vzgoje daleč za delavcem. K temu se pridružuje še dejstvo, da se nam zde razmere, ki segajo več rodov nazaj in so postale vsled tega naposled naše navade, naša vzgoja in jih tako rekoč podedujemo — „naravne“. Zato vidi žena še danes v svoji podrejenosti nekaj samoobsebi razumljivega, in dostikrat je celo težko, dopovedati ji, da je taka podrejenost nje nevedna

Ruske intrige so spravile bolgarske oficirje na noge v noči od 20. na 21. avgusta 1886, da so obkolili dvorec kneza Aleksandra in ga prisilili, da se je odpovedal bolgarskemu knežjemu prestolu, ker se ni hotel Rusiji klanjati, ampak je nastopal samostojno. Aleksander se je pripeljal na to v Lvov, naša zunanja politika pa ni imela za te dogodke družega kakor razočaranje. Da bi mu pomagala Avstrija vsaj tedaj, ko je prišel Aleksander na zahtevo ljudstva nazaj v deželo in je prejel oni zloglasni brzoglasni ruskega carja, bi se njen ugled neverjetno utrdil po celem Balkanu, ker Bolgari so sovražili tedaj Rusijo iz dna srca. Le nezmožnosti naše zunanje politike je nadalje pripisovati, da je prišel na bolgarski prestol Ferdinand Koburški iz rajha, ki je služil tedaj ravno pri nekem ogrskem polku.

In zdaj zadnja blamaža s Srbijo!

Kakor je razvidno iz prejšnje številke, sta sklenili Bolgarija in Srbija za hrbotom naše monarhije carinsko zvezo, ki ima široko politično ozadje. Že dejstvo, da so vstvarili to zvezo tako, da se našemu zunanjemu ministru niti sanjalo ni, kaj se pripravlja v obeh najagilnejših državah na Balkanu, kaže na mero veljave, ki nam jo poskrbe naši ministri na zunaj. In najlepše je, da sta tako Srbija kakor Bolgarija pri tem v svoji popolni pravici, a naša država hoče prekripi svojo blamažo s tem, da se prizadeva na vse kriplje preprečiti unijo. Napoveduje carinski boj Srbiji, avstrijski konzularni urad v Belgradu šikanira srbske trgovce, zapreti hoče Srbiji mejo za njeno živino itd.

Vse to, in naj so represalije, ki jih hoče vporabljeni Goluhovski, še tako nasilne in žaljive za Srbijo, ne izbriše blamaže, ki jo je zopet doživela naša zunanja politika v orientu. Napake in pogrški, ki jih rodi diplomacija, niso sicer nič posebno novega, vendar ni takega poraza še kmalu doživel kak diplomat, kakor zdaj avstro-ogrski zunanji minister Goluhovski. Morda je celo carinski boj neizogiben, ali ob tej priliki ne moremo prikrivati, da leže vse naše simpatije na strani Srbije. Ne morda zato, ker je Srbija slovanska država, ali Srbija je ravnala pametno, Goluhovski pa ...!

Z veseljem pozdravljamo, da je to pot tudi večina nemškega časopisja iz rajha in precej nemških časopisov iz Avstrije in vse ogrsko časopisje na strani Srbije.

K sestanku v ljubljanskem hotelu Union.

Če govori pisatelj teh vrstic šele danes o tistem božičnem sestanku v ljubljanskem hotelu Union (26. XII. 1905), ki so menili nekateri, da jim daje dovoljenje za najsilnejše tirade (in to

Zapreke.

Povest iz začasnega hrvatskega življenja. Spisal Vjenčeslav Novak. Izšlo kot publikacija Hrv. Matice v Zagrebu za leto 1906.

Bolj, kakor je to pri nas Slovencih v navadi, naj bi se uvaževalo zanimanje do nam vsaj najbližje sorodnih slovanskih jezikov, kot n. pr. hrvaščina. Hrvatsko slovstvo je večjega obzora nego naše in jezik je tako lahkoumljiv, da ga razume vsak omikanec, če se le malo potruditi. Naše narodno navdušenje mora temeljiti na poglavju vrlin predmeta, za katerega se ogrejemo. Predvsem je priporočljiva „Hrvatska matica“, ker prinaša tehtna, vrednostna dela v prozi kot v poeziji in veasih zelo dobre prestave iz večjih slovstev in le obžalovati je, da nam ne nudi v letošnjih publikacijah tistega, kar bi nam lahko, da niso odbili častiljivi gospodje že vse mlajše hrvatske pisatelje od sebe in je postala Hrv. Matica danes nekaka častiljiva domena, v kateri gospodarijo edino še ljudje, ki so prišli prej po drugi poti kakor po svoji ženialnosti do mest, ki jih danes zavzemajo. Ob pomanjkanju del mlajše hrvatske pisateljske generacije je morala izdati letos Hrv. matica kar dvoje prevodov, in to še enega, ki smo ga že davno čitali v hrvaščini. Morda pa se tudi te razmere razbistre ...

v slabem pomenu besede), ne leži morda vzrok temu v podcenjevanju onega sestanka, pač pa v tem, ker se je smatral imenovani sestanek kot povsem zasebnega značaja, tako da se n. pr. o kakem komunikeyu sestanka ali podobnem niti govorilo ni. Tudi je povzročilo sestanek uredništvo Našega Lista, tako da je imela vsa zadeva povsem notranji, zasebni, če hočemo: informativni značaj, ki se mu samoobsebi umljivo ne da odrekati politične poteze.

Pokazalo se je, da je spravilo zadnje dvoje nekatere iz duševnega ravnotežja tako, da prvi hip niti znali niso, kaj naj rečejo in kaj naj pišejo o tem — „tajnem“ sestanku! Zatrjevati posebej, da niso pisane pričujoče besede tem na ljubo, bi bilo odveč.

S tem pa, da je pričel pisati Slovenski Narod o tem sestanku v smislu, ki niti dejanskim resnicam ne odgovarja — način je odgovarjal žargonu, ki ga goji imenovani list — in da je bila zdaj tudi splitska Sloboda od slovenske strani napačno poučena; da dobiva zdaj ne le slovenska javnost napačne pojme o onem sestanku, ampak sploh tudi širša slovanska publika; k vsemu temu še dejstvo, da je dobil pisatelj teh vrst mnogo pismenih vprašanj, kaj se je pravzaprav „zgodilo“ na onem sestanku, je postalo vendar potrebno, izpregovoriti o njem nekaj več resničnih in resnih besed, kar je postalo nekaterim našim rojakom žal že docela tuje. —

Slovenci imamo danes v glavnem pet različnih „politik“: štajersko, koroško, tržaško, kranjsko liberalno in kranjsko klerikalno, kateri zadnji dve se najmeta zopet na Goriškem. Poleg tega imamo organizacijo delavstva v jugoslovanski socialno demokratični stranki in pa — slovensko opozicijo. K tej prištevamo slovenske realiste (Massaryk), teoretične socialiste, narodne demokrate in narodne radikale. Če vprašamo po programu zadnjih dveh, ga sicer res nikjer ne dobimo, vendar so nam znani iz praktičnega življenja nekateri njih postulati. V celoti pa imajo vse te struje mnogo skupnega, vzeto iz duševnih virov družih narodov, in njih namen je, presaditi te ideje, ki so jih našli drugje bodisi filozofski utemeljene ali praktično izvedene, tudi na slovenska tla. To je bistvo tako narodnih radikalev kakor teoretičnih socialistov, tako narodnih demokratov kakor realistov.

Naravno je, da niso našli posamezniki tem strujam pripadajoči v nobeni stranki ugodnih tal, na katerih bi razvili svojo delavnost: ergo se je skušala razviti vsaka struja sama za-se. Vse so stale v opoziciji in pri tem je vlekla vsaka voz opozicije v drugo stran!

Kaj se je torej zgodilo? Da niso mogle tem načinom zmagovati in prodirati, je očitno. Največ uspeha je dosegla narodno-radikalna struja med akademično mladino, in prav isti

V tej povesti „Zapreke“, katere vsebino očitam v glavnih potezah, nam podaja pisatelj karakteristično sliko današnjih družabnih razmer hrvatskega naroda. Predočuje nam istinitost dogodeb, ki takorekoč primorajo ubozega hrvatskega seljaka do izselitve iz svoje lastne domovine, — rodne zemlje, kjer gospodari bogatejši in silnejši, navadno tujec, a on trpi za bori preživelj kot črna živina, dokler ne omaga. Nadalje nam podaja pisatelj zelo dobro očitane značaje oseb, v katerih je junak nekako osredotočje vseh dogodiljav: dete današnjega povprečnega stališča — nekaka negovana cvetličnjaška cvetka, polna barv in mehkobe, a brez izrazitih tonov in vztrajnosti; vse na njej je takoj prhko, šibko. Mimoza! —

Miljé povesti je v sredini hrvatske zemlje, kjer se še nahajajo lepi pragozdi, segajoči nazaj v zgodovino puntov in črne vojske!

„Lesni trgovec Jerketić je v svoji stroki špekulant prve vrste, človek, ki vporablja vse dobre in slabe pripomočke, kadar se gre za dobiček. Edini sin Viktor pa je živo nasprotje očetovo, ker ga je vzgojevala mati sama, fanatično pobožna žena. V svoji pretiranosti obsoja celo svojega moža in se zaradi njega prišteva mučenicam.

Deček je postal pod takim vplivom nesamostojen in nežen „mazunac“. Po dovršeni ma-

uspeh bi dosegli n. pr. realisti, da so razvili i oni agitacijo med dijaštvom in pokazali toliko truda in dela za razširjenje svojih idej, kakor ga opažamo pri poedincih med radikali. Vse druge struje so ostale pri posameznikih, tako da o kakih pristaših (v širšem pomenu besede) realistov, teoretičnih socialistov ali narodnih demokratov danes ni govora.

Osnovala se je med tem Akademija z ednim namenom, učiti svoj narod, zato je bilo tudi mogoče, da so se sešle vse te struje v Akademiji, kajti vsaka imenovanih opozicionalnih struj ima postulat: prosveto med narod. Delovale so druga poleg druge, a ne druga z drugo.

In tri leta je že staro prizadevanje, združiti te struje pod eno politično nazvanje, združiti struje Akademijašev v skupno opozicijo. Vendar niso imela ta pogajanja doslej nobenega pozitivnega uspeha. Kje leži vzrok temu, je težko govoriti, ali mnogi se strinjajo v tem, da manjka posameznim predvsem zmisla za praktično delo. Glavno so jim „ideje“, in kakor se zdi, še niso preišljali o tem, da spadajo „ideje“ v filozofijo, a ne v politiko. Vse velike misli so do zdaj še narodi oskrunili: „ideja“ jim je postala ali blaznost (francoske revolucije) ali prazna vera (Košutova revolucija na Ogrskem). Naši Zapiski izhajajo že več let, ali imenovati jih moremo le glasilo trojice, ne pa kake skupine iz takozvanega gros de la nation.

Ves ta neuspeh posameznih opozicionalnih struj je pripisovati le razdrobljeni sili našega odpora, in kaj čuda, če se je zopet napravil poskus združitve? To pot je izšla iniciativa iz uredništva Našega Lista, kakor je že zgorej omenjeno. Temu se ni čuditi. Delo pri političnem listu je pred vsem praktično in prej ali slej je moralo prodreti tu prepričanje iz vsakdanjih izkustev, da ni politika nič družega, kakor skušati doseči, kar nam je najbližje. To pa so ravno uspehi. Vsled tega je vsako politično delovanje brez uspehov navadna nezmysel — in pod utisom tega spoznanja bi se tudi imenovani poskus uredništva Našega Lista drugače končal, da so bili i zastopniki posameznih struj gorenjega mnenja. Združile bi se različne smeri v eno pot. Naši Zapiski bi postali vsled Našega Lista lahko pogrešljivi, in opozicija bi nastopila konstituirana pod skupnim naslovom.

Če ni našel ta poskus realnih tal, ne more biti pri tem niti govora o kakem razdoru, in celo v Akademiji! Pokazalo se je edino sledeče: kar so poskušali posamezniki že tri leta, se tudi v onih urah ni posrečilo.

Ali lahko pa trdimo, da ima oni sestanek svojo dobro in koristno stran: pokazal je, da so nekatere struje občutile nemožnost svojega lastnega razvoja in vstopijo zato v stranke, ki jim stoje pač najbližje; nasproti so pripravljene drugi, priti potom medsebojnega bližnjega spo-

turi na gimnaziji se odloči za semenišče. Oče se temu protivi in poskuša na vse načine pridobiti Viktorja za svetsko življenje. Mati nasprotno podpira sina v svoji odloki, zato so zaman vse očetove prošnje in pretnje, polasti se ga nazadnje obup, tako da razsiplje po cele tedne denar po krémah v vsakovrstni družbi. Stari Jerketić ljubi sina nad vse in edino njegovo stremljenje je bilo, pridobiti zanj veliko bogustvo in tako poveljčati z njim svoj lastni „jaz“. —

Tri dolga leta so potekla, odkar je bil Viktor v semenišču. V tretjem letu pa hudo oboli in za časa okrevanja mu svetuje zdravnik, iti vun na deželo, da se navžije in okrepi v gozdnem zraku. Oče je ravno takrat dal posekati veliko šumo pod nadzorstvom mladega, v delu in duhu njemu sličnega človeka Ivana. Za sina je dal postaviti kočico v bližini gozda.

Viktor se je takoj uživel v tisti lepi tihi mir, pa se kaj rad sprehajal po gozdu, opazujoč življenje in mišljenje ubogih seljakov. Odprl se mu je popolnoma nov svet! Videč trpljenje in napornost teh ljudi, trpinčenje živali, poslušajoč v enomer udarce sekir, kletvice trpinov, se je spomnil svojega poklica in se jim je hotel približati. Ali povsod ga je zavračala nezaupnost. Ivan mu je pojasnil to stvar rekoč: „to so ljudje brez čustev, oni se krivijo le pod palico a pri-

znavanja, potom diskusij do lastnega programa. Avtorju tega sestavka se zdi ta pot najboljša, ker si dela najprej temelj in ne prične z gradbo strehe! Kdor ima voljo in čuti v sebi dovolj veselja do dela, učenja in boja — ta postane novi stvarjalci se smeri dragocenljiv član. Kdor pa se ne čuti dovolj zmognega ali ga pa ločijo drugi vzroki, bi bil novi smeri prej v oviro kakor v hasek.

Toliko o sestanku v splošnem. Kar sledi, je pisateljevo osebno mnenje in se ne nanaša na sestanek, ampak meri v bodočnost.

Neveselo, slabo znamenje bi bilo za vse udeležence in neudeležence onega sestanka, kot zastopnike posameznih struj, če ne bi občutili potrebe zblizanja, ne potom kompromisov, ampak potom udeležbe na delu programa opozicije. Vsi čutimo, da ne delamo prav, pripoznamo to tudi včasih javno, kajti razdrobljeni smo brez moči. Ali kakor hitro se nam pokaže ta razkosanost kot nekaj, kar z delom in voljo lahko odpravimo, kot nekaj potrebnega za nas, postanemo tako tankovestni, da čutimo v teh besedah nekaj rahle graje, morda smo celo na svojem čutu časti ranjeni! Kajti čim se nam pokaže možnost takega skupnega dela na tvorbi programa, nam je odvzet tisti vzrok, ki nas do zdaj vsaj na videz opravičuje, da hočemo vsak v svojo stran — neplodnega dela. Nikomur ne more priti na misel, odrekavati novostrujarjem gotove delavnosti. Iz obilo predelane filozofske in politične literature so si pridobili nek čut, ki jih sili k delu in ki jim je udahnil oni „trd bodi“... ali zdi se, da jim manjka oni naravni čut, ki bi jih silil k živahnosti in — pogumu. Le iskreno in ponosno stopajoča v boj zmaga in prodre opozicija.

F. L.

Nemčija in Vite.

Leta 1900. je prinesla neka številka londonskega Daily Mail brzojavno notico iz Pekinga, po kateri bi človek sodil, da so že vsi Evropejci v Pekingu pomorjeni. Strah in groza je prešinjala zlasti Nemčijo, posebno še, ko so zaznali, da so umorili kitajski bokserji nemškega konzula. Viljem je bil ves iz sebe in napovedal je s svojim govorom v Wilhelmshavenu Kitajski maščevanje. Kakor bo v spominu, se mu je res posrečilo spraviti celo mednarodno vojsko na noge — celo uboga Avstrija je poslala nekaj ladij nad Kitaj — poveljeval jej je Waldersee in njeni uspeh je bil, da je romal posebni kitajski odposlanec na berlinski dvor, prosit odpuščanja. Obenem pa so posedle evropske posadke nekaj okrajev okrog Pekinga.

Kaj se je pravzaprav zgodilo tedaj na Kitajskem? Daily Mail je silno pretirala in stvar je bila veliko neznačajša, kakor pa n. pr. podobna vznemirjenost nad tuji leta 1863. na Japonskem. Tudi ti nemiri so veljali mnogo

jaznost surovo odklanjajo, ker so topi in trdi.“ To je njihova usoda. Viktor se je napram temu še nadalje zanimal za uboge seljake. Sčasoma so ti uvideli, da jim je res naklonjen in začeli so mu prijaznejše odgovarjati. Izrecno drag pa mu je bil mladi deček z imenom Oskar, ki je bilježil delo seljakov. Bil je čvrst, lep in nad leta resen.

Nekega dne se prevaleli posekano drevo blizu stoječemu Oskarju na nogo, ta se zlomi. Takoj ga pusti Viktor prenesti v svojo sobo, akoravno se je temu Ivan protivil, boječ se očeta, ki mu je izročil sina v varstvo. Zdravnik pride, obeže mu nogo. — Pridete tudi mati in sestra Elvira. Elvira je lepa, vitka, izrecno naobražena deklica, popolnoma slična svojemu bratu.

Oni nepoznani nagon, ki je družil Viktorja z Oskarjem, se je pojavil nenadoma tudi sedaj do njegove sestre. Od tedaj, ko sta mu odvedli mati in sestra Oskarja, je začel zahajati k njim, v vas Lipovce, poldrugo uro oddaljeno odtod. Spoznal se je natančneje z Elviro in vse dosedaj tako svete nazore je hipoma izpremenil ter sklenil zaradi nje izstopiti iz semenišča. Zaročila sta se vpričo njene matere. — V tem času pa se je zgodilo nekaj izvanrednega.

Vsi veliki tržci in špekulantje podirajo najlepše šume, ker izbavijo iz njih ogromno lesa

žrtev — ali kaj se je zgodilo? Ker še ni bil položen kabel med Evropo in Daljnim Vzhodom, zato je zvedela Evropa o umoru svojih ljudij na Japonskem šele tedaj, ko je bilo že zopet vse v miru. In nihče ni klical po maščevanju, nihče ni pošiljal nad Japonsko križarske vojske. Bilo je vse dobro.

In tako bi se zgodilo tudi na Kitajskem. Brezdvomno. Saj je pisal sam ravnatelj kitajske mornarične carinske uprave Sir Robert Hart v angleško Fortnightly Review, da so taki nemiri le mimogredočega pomena, povzročeni po kakem poedinem tujeu in če bi bil duh Kitajcev res tako sovražen tujcem, kakor ga je risal Viljem, potem se niso mogli ustavljati belokožci niti en dan kitajski sili, ki jih je okroževala v Pekingu. In ko je prišel Waldersee v Peking, kaj je bilo? Nikjer nobenega obleganja, poslaništva prosta, in Waldersee se ni zaman pritoževal, s kako slabo informacijo so ga poslali na Vzhod. Je moral pač občutiti, da nima v Čili drugega opravila, kakor opravljati policijsko službo.

Konec „vojsko“ je bilo (kakor že omenjeno) romanje kitajskega princa na naš kontinent in pa dolg mirovni protokol. Kakor je bil slednji dolg po vsebini in stavkih, tako je bil prazen po svoji notranjosti in ni ga imenovala zastoj v Londonu izhajajoča finančna Kronika „najmanj vredni stvar, kar jih je napravila kdaj kaka diplomacija“. In da ni držala Kitajski niti teh točk, pa najbolj dokazujejo brezuspešni poskusi vladnega svetnika Petersa, zastopnika „Nemške družbe za rudokope in industrijo v inozemstvu“. Cele dve leti je poskušal z diplomatično asistenco doseči od Kitajske vsaj nekaj koncesij, ki jih je dovoljeval in predpisaval mirovni protokol, ali Kitajci se zato sploh niso zmenili. In če leži morda v tem kaj blamaže za evropsko politiko na Vzhodu, se imamo zahvaliti za njo le Viljemu II., cesarju v nemškem rajhu, ki je pač videl nemire na Kitajskem, a ne vidi pobojev in klanja Slovanov na Balkanu. Seveda, tu bi se šlo za „križarsko vojsko“ proti Turčiji, in tega Viljem noče. In da so intervenirale zadnjč v zadevi finančne kontrole nad Makedonijo vse druge velevlasti razen Nemčije, nam kaže prav tako, da ni zasledoval nemški cesar pri ekspediciji proti Kitajski nič drugega, kakor le egoistične namene.

Ali mirovni pakt s Kitajsko je dovoljeval še nekaj, čemur ni nihče nasprotoval: nekaj krajev so smele posesti evropske in ameriške čete. In do danes so umaknile že menda vse druge države svoje posadke iz Kitaja, le nemški vojaki so ostali še ondi. Vprašanje nastane, kakšen drug namen more imeti ta pest vojakov v državi, ki šteje 330 milijonov prebivalcev, če ne edino tega, služiti tisti brezmejno naivni misli: Nemeč povsodi. In dolgo časa je trebalo, da je prišel naposled tudi nemški cesar

in denarja. Vendar težaki, delavci, pa dobe le boro plačo za trd, krvav zaslužek. Jedva za najpotrebnejše. Tedaj ni čudo, če se večkrat maščujejo in zažigajo cele šume. Isti čas so zapalili gozd ne daleč proč od Jerketicovega. Veter je zanesel utrinke v njegov les, ki je ves do bilke pogorel, rešiti se ni dalo ničesar.

Ta nesreča je očeta grozno potrla ter mu vzela vse veselje do imetja, začel je polagoma propadati. V takem položaju se Viktor ni upal očetu razodeti; šel je za nekaj časa nazaj v semenišče. Staremu Jerketicu ni bilo več do življenja, zato se je rešil težnje tega sveta s pomočjo kroglice. Domov prišedši je našel Viktor svojo mater vso obupano. Obsojala je možev samomor, v egoizmu pa je videla le svojo bolešč. Edina hiša jima je še ostala in še to zadnje je izročila mati duhovnom za maše. Sin ni dobil ničesar. Viktor je poskusil pripraviti mater na svoj izstop iz semenišča. To pa je ta novost tako strla, da je on njej na ljubo in po odreku Elvirinem, ker mu je bila preponosna, stopil v svečeniški stan. Ravno med pripravami mu je umrla mati.

(Konec prih.)

do spoznanja tega onemoglega eksperimenta svoje ničurnosti. Zato je predlagal, naj se umaknejo tuje vojaške čete iz Kitaja. Prišle so te njegove besede kakor navlaš nemškemu oficialnemu časopisju, da more pokazati tako tudi na konkretnih slučajih miroljubnost svojega vladarja. Seveda si prizadeva nemška diplomacija kar najbolj more, kako izprazniti kosarne v Čilih, Kaumih, Kiaučou, Tsingtau... ne da bi napravilo to med ondotnimi kitajskimi krogi utisa slabotne popustljivosti in nemške onemoglosti. In že brzojavlja Reuterjev biró med svet, da se ni zgodilo to na japonski pritisk. Torej samo teh misli se boji Nemčija? Frankfurter Zeitung pripisuje ta korak nemške vlade previdnosti nemškega poslanika v Pekingu. Pri tem pa seveda nič ne moti, da je tega mnenja le „neki star pruski oficir“ in da menijo trgovski krogi na Kitajskem vse drugače o tem.

Marsikaj nam pa postane jasno, če se ozremo nazaj in pogledamo, odkdaj je opaziti to novo smer nemške politike na Vzhodu.

Ne Japonska, ampak Rusija.

Od tistega trenutka dalje, kar se je pogovarjal Vite z nemškim cesarjem v Romintemu, je postal Viljem drugačnega mnenja. Grofa Viteja smatrajo tudi v najodličnejših diplomatskih krogih kot edinega evropskega državnika, ki pozna kitajske razmere.

S tem da je odstavil car Viteja pred tremi leti kot finančnega ministra, je tiral svojo državo v pogibelj, ker jo je prepustil možem brez vsakega čuta odgovornosti, izmed katerih naj imenujemo le Bezobrazova in Aleksejeva. Ti so zakrivil s svojim početjem v Koreji in Mandžuriji nesrečno japonsko-rusko vojno, katere žalostni dogodki so še vsem živo v spominu. In današnje zaupanje carja v Viteja je razumeti le tako, da se je naposled vendarle prepričal ruski vladar, da je ravnal Vite pred leti, ko je bil še minister, popolnoma pravilno v vseh vprašanjih, ki so se tikala Vzhoda. Prišel pa je vsled teh v nesporazum s carjem, ki je poslušal rajši Bezobrazovo kliko.

Marsikdo se je tudi morda čudil, kako hitro so napredovala lani mirovna pogajanja med Vitejem in Japonci v Portsmouthu, in še bolj se je morda čudil, kako so odjenjavali Rusi točko za točko pri vseh vprašanjih, ki so se tikala Mandžurije. Vendar je to povsem razumljivo. Vite je dobro vedel, da zbliza s tem, da dovoljuje Japonski nekake predprave na Vzhodu, Rusijo in Kitajsko. Na ta način je dal temelj rusko-kitajski solidarnosti z istim interesom: braniti se premočnega vpliva Japonske.

Kaj je torej bolj naravno, kakor da si je pričel iskati zdaj Vite še zaveznikov za svojo novo vzhodno politiko? S tem nam je popolnoma razumljivo, zakaj se je vstavljal Vite celo prej v Nemčiji, in je pozdravil prej nemškega kakor svojega vladarja. Vite hoče zblizati naš kontinent s Kitajsko in zato mu je veliko na tem, da se pozabi to, kar je bilo nekoč. Povisati hoče ugled Kitajske, ker je naravno, da trpi pri tem edino Japonska, katere napredovanje in rast dela zlasti Nemčiji in Ameriki velike skrbi. Bivši kitajski poslanik na berlinskem dvoru je sam povdarjal še pred nedolгим, da je gnala Evropa s svojo napačno vzhodno politiko Kitajsko Japonski v naročje. Z neko nevoljo poročajo japonski časopisi, da stojita v pogajanjih, ki jih vodi japonski pooblaščenec v mandžurskem vprašanju za Kitajsko, ruski in nemški poslanik. V Peterburgu, blizu Viteja stoječa „Slovo“ je pisala koncem novembra lanskega leta, da Rusija navzlic notranjim nemirrom ne sme pozabiti, da mora reprezentirati na zunaj velesilo, in to zlasti z ozirom na nenavadni povsem moderni gospodarski in vojaški razvoj Kitaja.

Novi pravec nemški vzhodni politiki je dal Vite, istočasno pa je izpremenila tudi Rusija svoje obnašanje proti državam na daljnem Vzhodu. Kajti močnejši kakor največja izurjena in zmagovita armada je dandanes vpliv, ki si ga pridobi kaka država mirnim potom. A.

Propadli kandidat kmetske neodvisne stranke Jurij Drobnič.

Akoravno sem zelo potrpežljive narave, vendar ne morem drugače, kakor da povem i jaz kot propadli kandidat svoje mnenje, dodatno k deželnozborski volitvi. Gotovo se sme trditi, da je bila minula volitev ena največjega pomena od vseh preteklih, zato si štejem v svojo dolžnost, posebno še, ker se je v pretekli volilni borbi jemalo v pretres tudi moje življenje, izpregovoriti o mojih odnošajih in o opazovanju večletnega gospodarskega ter političnega razvoja nekaj več in povedati resnici na ljubo sledeče:

V preteklih 30 dneh je iz „Slovenca“ in „Domoljuba“ kar bruhalo. Trdila sta, da sem izdajalec stranke in ljudstva; da sem si pridobil na zvit način zaupanje pri ljudstvu in se dal v ta namen celo voliti v katoliško politično društvo; da sem plačeval agitatorje zato, da bi pridobivali za me glasove, in me sploh na vse načine obrekovala, zasramovala in grdila, me imenovala liberalcem itd. Z mirno vestjo lahko izrečem, da ga ni človeka, ki bi imel toliko sposobnosti, obrati me do kosti, obrekovati me in mešati ljudstvu pojme na ta način, kakor sta to storila „Slovenec“ in „Domoljub“. Oba lista tedaj prav gotovo ne zaslužita, da nosita ime: katoliška.

Prepričan sem, da ni segla kmalu kaka kandidatura duhovščini tako do živega, kakor kandidatura neodvisne kmetske stranke. Glede na to sem se odločil pojasniti v tej pomenu vredni zadevi sledeče:

Jaz sem sin kmetskih starišev. Moji predniki kakor moj oče so se pečali s kmetijstvom in kovaškim obrtom. Komaj pa sem imel sedem let, mi umrje oče. Nato sem obiskoval štiri leta ljudsko šolo, in s spolnjenim štirinajstim letom me pošlje mati izučiti se kovaškega rokodelstva. Po končani učni dobi pričenem izvrševati to obrt na svojo roko. Ali kmalu me vleče v ljubljansko kovaško in živinozdravniško šolo, kjer sem si želel pridobiti nadaljnjih znanosti. Do tega me je največ napotilo to, da sem uvidel potrebo po dobrih kovačih in razumni živinozdravniški pomoči. Moja bolezen pa me je ovirala tako, da sem moral opustiti kovaško delo in se zato tem bolj posvetil živinozdravništvu in živinoreji. Ker sem poučeval ljudi t. j. kmete, kako imajo živino krmiti, kako bolno lečiti in kako morejo isto obvarovati proti raznim boleznim, sem si pridobil kmalu zaupanje med ljudmi.

Svoje zaupanje so mi pokazali tudi s tem, da so me volili tekom 18 let županom. Dalje sem bil 13 let načelnik v tukajšnjem tržkem zastopu in 9 let načelnik v okrajnem cestnem odboru. V vseh označenih upravah sem vodil uradni posel sam, kjer sem imel priliko poučiti se v marsikaterih zadevah. Povsodi me je vodilo načelo, polagati občincem na srce: delaj razumno, gospodari obračljivo, živi zmerno, ne pozabi na Boga; kadar misliš, da se ti godi krivica, išči pravico zakonitim putem, pokaži cesarju zvestobo, zakonom in stanovom spoštovanje. Vprašam torej: Se mi je mogla dokazati pri opravljanju teh javnih poslov najmanjša črna pika? —

Meseca novembra je sklical osrednji odbor katoliške narodne stranke shod v Ljubljano. K takim shodom se vabijo navadno duhovniki iz dežele, ki vzamejo vsak nekaj mož s seboj, kateri pritrjujejo k vsemu, kar jim diktira duhovščina. Na tem shodu, kjer naj se je sklenilo, prekrstiti „katoliško narodno stranko“ v „slovensko ljudsko stranko“, je predlagal g. Jaklič med drugim g. Šukljeja kandidatom in Pirc je to kandidature potrdil. Tega imenovanja kandidature pa volilci političnega volilnega okraja Ribnica-Kočevje niso smatrali za pravilno. Kajti stranka, ki se je prekrstila iz „katoliško narodne“ v „ljudsko“, bi morala potem tudi res proglasiti kandidature v ljudskem smislu. Če pa uvažujemo, da je bil zastopan na tistem shodu ves ta okraj le po nekaterih župnikih in kaplanih s pripadajočimi „pristaši“, so le-ti proglasili in potrdili Šukljejevo kandidature, potem moramo opravičeno trditi, da ni bila to ljudska volja, ampak edino le volja na čelu klerikalne stranke stoječa trojica. Pri tej kandidaturi se torej ni oziralo na ljudsko voljo in stranka je

storila pri svojem rojstvu kakor mati, ki da življenje novemu bitju, a istega, komaj da zagleda luč sveta, uduši. Vsled takega postopanja so se razsrdili nekateri volilci ribniško-kočevskega volilnega okraja in ponudili kandidature meni. K temu se nisem mogel odločiti, ker sem se pršteval še vedno pripadnikom katoliške narodne stranke in bi se mi drugače takoj očitalo, da kandidiram v prilog liberalni stranki. Povdarjal sem, da mi je mogoče sprejeti ponudeno kandidature le kot kandidat neodvisne kmetske stranke, in v tem smislu je bil sestavljen tudi volilni oklic. Jaz za svojo osebo nisem podpisal volilcem nobenega programa. Dalo se mi je na prosto, gojiti politično mišljenje, kakršno sem imel dotlej.

Komaj pa se je proglasila ta moja kandidatura, je prišla imenovana trojica klerikalne stranke v Ljubljani nad me z nabrušenimi meči in nabitimi puškami. —

Častita duhovščina! Ko sem ti bil tekom 28 let vedno zvest politični pristaš, šel nekaterikrat za tvoja načela v ogenj, si trdila, da sem dober župan, da sem delaven in sploh sposoben, voditi javna posla, da živim vzgledno in krščansko s svojo družino in da vodim pošteno svoj krčmarski obrt. — In ti „Domoljub“, se spominjaš še, kako si hodil po Emavzu in trdil, da si bil samo v moji krčmi pošteno postrežen in je v vseh drugih gostilnah smrdelo? Častita duhovščina, vprašam te torej: nisi imela pred smrtjo g. Pakiža mojega življenja na dobrem glasu in obiskavala moje krčme? Meni vest prav nič ne očita, da bi bil izpremenil svoje politično prepričanje in da bi gojil danes drugačno kakor pred dvema mesecema. Zakaj mi torej očitata umazanosti in mi štejete v zlo to, če sem se postavil na željo tako ogromne ljudske volje proti kandidaturi g. Šukljeja? In da sem to storil, so odločevali tehtni vzroki.

„Slovenec“ mi je pred nedolгим očital, da kandidiram kot divjak in kje sem bil tedaj, ko se je šlo za žlebiško postajo. K temu odgovarjam: pri obhodu povodom označene železniške zgradbe je bilo navzočih več županov, in sicer: iz Travne, Drage, Loškega potoka, Gore, Šušje, Jurjevice in jaz iz Sodražice. Vsi župani smo zahtevali in prosili v interesu svojih občin za postajo v Žlebiče — a glejte! Gospod Šuklje je izrekel tedaj proti meni te besede: „Drobnič! Ste prišli zopet z Vašo gardo vedrit? Zagotovim Vas, da postaje v Žlebiče nikdar ne dobite!“ — Na prigovarjanje g. Šukljeja je obljubila tukajšnja občina prevzeti za 2000 gld. glavninskih delnic dolenjske železnice z namenom, da dobi postajo v Žlebiče. A občina je morala biti mož beseda ter izplačati pred 10 leti njih 2000 gld, g. Šuklje pa nas je pustil na ceč lu. Vprašam: Je li ne zasluži 63 glasov moralne zausnice!? —

Postavil sem se torej proti kandidaturi g. Šukljeja vsled tega, ker je proglasila isto „trojica“, a nikakor ne ljudska volja. Ta, na čelu klerikalne stranke stoječa trojica, se mi zdi kakor umetno napravljena cvetica, ki se je človek razveseli, ko je zagleda od daleč, kakor hitro pa jo vidi od blizu in spozna njene lastnosti, mora izgubiti vse dopadanje nad njo. „Slovenec“ trdi tudi, da sem si pridobil zaupanje med ljudstvom na zvit način. Temu sumničnemu seveda najodločnejše oporekam, trdim pa, da si išče ravno „Slovenec“ zaupanje med ljudstvom na zvit način. „Slovenec“ povdarja nadalje v nekaki Goljatovi mogočnosti, da sem se dal voliti celo v katoliško politično društvo. Deželni poslanec g. Jaklič in bivši kaplan iz Ribnice g. Brešar bodeta pač resnici na ljubo priznala, da sta me pismeno prosila, naj prevzamem predsedstvo pri imenovanem društvu. Mislim, da tudi gg. duhovniki niso še pozabili, kako so me z vso vnemo prosili, naj predsedujem temu društvu še nadalje, česar pa potem, ko sem se prepričal, kako gre tukaj, nisem mogel in hotel več storiti.

Oba imenovana lista mi tudi nadalje predbacivata, da sem za svojo agitacijo mnogo potrošil. Pač nespametno bi bilo, potrošiti mi v take svrhe kaj posebnega, kajti za svojo osebo je bilo meni veliko manj ležeče na dotičnem mandatu, kakor je ležeče zdaj duhovščini na —

meni. Končno trdita oba lista kakor ne manj duhovščina, da sem postal liberalcec.

No, veliko kmetov je res še v taki zmoti, če razglasi koga duhovščina liberalcem, menijo, da je imenovani liberalcec s kakim belcebubom v zvezi. Dragi kmet! V tej zadevi se malo potolaži in ne boj se takega liberalca kakor vrag sv. križa. Le poglej in primerjaj: pred nekaj leti je imela duhovščina g. Šukljeja za največjega brezverca in liberalca. Nasprotno pa je imela ona Drobniča za poštenega moža in pristnega klerikalca, ki je bil vsled tega na glasu. Dragi kmet, kaj celo misliš, da je danes duhovščina v svojem srcu drugačnega mnenja, kakor je bila pred leti? Nikakor! Šuklje in Drobnič sta v srcih duhovščine prav taka, kakor sta bila pred par leti. Tu torej vidiš, da se suče kolo klerikalizma in liberalizma krog same osebnosti in politike. Vprašam te pa, dragi kmet: moreš li živeti o sami politiki? Nikakor ne. Ti potrebuješ predvsem zdravega presodka, rabiti pridne roke in se držati umnega gospodarstva in katoliškega prepričanja v duhu Kristusovem, ne pa v slepoti klerikalne in liberalne politike. Le na ta način postaneš pošten in krščanski mož, značajan državljani in zaveden član človeške družbe. Potem pa nič ne de, če te imenuje kdo politična pol-miši, ali te ima celo za klerikalca ali liberalca. Zavedi se torej: če ne boš sam kovač svoje sreče, ti tudi drug nihče ne bo. Prepričan sem, da se bojiš, biti razglašen liberalcem in da vse rad storiš, le da se ogneš temu imenovanju, in tudi, če se gre proti tvojemu prepričanju. — Dragi kmet, dam ti zato primerljaj, kako po nedolžnem si lahko imenovan liberalcem. Če živiš n. pr. s svojo družino še tako pošteno v verskem smislu in prebiraš klerikalne časnike — odreci samo duhovščini kako farovško ali cerkveno napravo, ali pa voli drugače, kakor ti diktira duhovščina — pa si precej imenovan liberalcem. Nasprotno živi lahko drug kmet še tako nemoralno in nepošteno, prebira same pohujšljive knjige in časnike, a pritrđi duhovščini vse, kar mu veleva in diktira izven cerkve, pa ga bo imenovala duhovščina za poštenega moža in pristnega klerikalca.

Iz tega dejstva pač lahko sklepaš, dragi kmet, v kakem protislovju s časom in vedo je sedanja politika duhovščine. Podam ti, dragi kmet, še en primerljaj: pri zadnji volitvi za deželnozborski mandat kranjski v ribniško-kočevskem okraju so volili kmetje — na glasu kot pošteni in krščanski možje — vzlic vsemu pritisku duhovščine kar očito in brez strahu Drobniča. Vprašam torej: na kak način pride duhovščina do tega, da razglasuje te volilce kot liberalce in barabe? Ravno tako se je primerilo, da so zopet drugi kmetje — očito na glasu kot prešestniki, dolgoruki in nasprotniki cerkve in duhovskega stanu — volili Šukljeja. In zopet vprašam: kako je prišla duhovščina do tega, imenovati te volilce kot krščanske možje in zavedne klerikalce?

Iz tega pač vidiš, dragi kmet, da se duhovščina izven cerkve ne ozira toliko na pravo, v duhu Kristusovem gojeno katoličanstvo, marveč na tako politiko, ki je v njeno materijelno korist in nadvlado, ne pa v prilog duševnemu in gmotnemu blagostanju svojih vernih faranov. Tako je — in ne drugače. Če ne dobiš torej, dragi kmet, dovolj luči tu — potem ti ni več pomagati. In naj govoričita „Slovenec“ in „Domoljub“ še nadalje o moji kandidaturi in o mojih družinskih razmerah, kar hočeta: s tem ne razburita mojih živeev, pač pa mi vdihujeta tako nov pogum in rabil bom še nadalje svoje kmetsko pero...

Ljubi kmet-sotrpni! Ne razlagam ti tega z namenom, da bi me kdaj volil, a ker ti želim dobro kot tvoj sotrpni, zaradi tega ti kličem: Solnce je visoko, vstani iz spanja in vzdrami se v prilog času primerne napredka. Ne spavaj več v temi nazadnjaštva!

Onim 807 barabam — kakor jih imenuje Domoljub — ki so mi izkazali o priliki dodatne deželnozborske volitve vzlic tolikega od duhovščine vprizorjenega nasprotstva in pritiska svoje zaupanje s tem, da so oddali glasovnice na moje ime, vsem tem se najtopleje zahva-

ljujem. Želel bi jim rad ob tej priliki, naj goje v svojem srcu še nadalje oni svoj klic: vse za dom in mir, za resnico in pravico, v prosep kmetskega blagostanja. Neustrašeno naprej — v kar Bog pomozi!

V Sodražici dne 24. jan. 1906.

Jurij Drobnič

propadli kandidat
kmetske neodvisne stranke.

Reška gubernija.

(Štrajk na Reki.) Vsi delavci tukajšnje tovarne za izdelovanje torpedovk so vstopili vsled pretirane strogosti tovarniškega vodstva v stavko. Miru ni do zdaj še nihče kalil.

Srbija.

(Spor z Avstrijo.) Spor med Avstrijo in Srbijo zaradi srbsko bolgarske carinske unije postaja vedno ojestrejši. V Belgradu so se vršili veliki shodi trgovcev in drugih podjetnikov, kjer so glasno demonstrirali proti nastopu naše države. Avstrija je postala verolomna, ker ni držala pogodbe, ki so še veljavne. Vsa slovanska javnost, zlasti pa na jugu, ne želi družega, kakor sijajno zmago Srbije. Imenovani spor je dal potihniti vsem drugim strankarskim preprirom v Srbiji. Vse stranke so edine: v boj za vlado — v boj proti Avstriji. Na strani Srbije je tudi vsa Bolgarska. Kakor je bilo treba boju za splošno in enako volilno pravico v Avstriji šele nerodnosti našega Gauča, tako je posledica skrajno nerodnega Goluhovskega zblizanje jugoslovan-skih narodov.

Makedonija.

(Umori.) Pri Strumnici je napadla neznana četa — sodijo, da so bili Grki — sedem drvarjev-eksaristov in jih pobila. Prebivalci sosednjih vasi so pripeljali trupla umorjenih pred cerkev in prisilili bolgarskega metropolita, da je z njimi vred demonstriral proti turški vladi.

Francija.

(Tajni fond.) V zbornici je predlagal socialist Tivrié črtanje kredita za tajni fond. Ministrski predsednik Ruvjé je zahteval kredita, češ da je to znak zaupanja. Zbornica je nato kredit s 341 glasovi proti 138 glasovom dovolila.

(Zavarovanje delavcev v starosti.) Zbornica pridno rešuje vladni načrt za zavarovanje v slučaju starosti. Sprejela je zdaj že točko III, ki govori o prispevkih in točko IV.

(Inventura cerkvenega premoženja.) Finančne uradnike, ki popisujejo cerkveno premoženje, je napadla na nekaterih krajih razljutena množica žen in moških ter uradnike, zapustivše cerkev, pretepla.

Rusija.

(Zveze z Japonsko.) Japonska stopi z Rusijo zopet v diplomatsko zvezo. Peterburški japonski poslanik bo dosedanji japonski diplomatski zastopnik v Parizu.

(Revolucija.) O večjih spopadih med revolucionarji in vojaštvom ali policijo ni čuti. Ruska vlada se nad ujetimi strogo maščuje. Več sto upornikov je bilo že usmrčenih glasom obsodbe naglega sode.

Nemčija.

(Iz poslanske zbornice.) Znano je, da niso dobivali nemški državnozbornski poslanci nič dnevniških plač. (V Avstriji znašajo dijete poslancev na dan 20 K.) Zdaj pa je sprejela nemška zbornica predlog središča, ki govori o dijetah in prosti vožnji poslancev.

Anglija.

(Volitve.) 676 poslancev je že izvoljenih, manjkajo torej še štirje. Izid volitev je do zdaj sledeči: 385 liberalcev, 42 zastopnikov delavstva, 82 nacionalistov in 155 unionistov.

Vatikan.

(Papež in Poljaki.) Ni še dolgo od tega, ko je izdal papež na naslov poljskega naroda posebno pismo, ki je povzročilo med narodnimi poljskimi krogi splošno nezadovoljnost in ogorčenje. Nato je izdal papež še eno pismo, v katerem dodaja nekako pojasnilo k prvemu pismu. Papež piše, da nikakor ne misli na kako

kratenje poljskih narodnih pravic. Baš nasprotno: Poljaki naj v narodnem oziru še bolj ožive.

Transval.

(Buri se gibljejo.) V glavnem mestu nekdanje burske republike Transval, v Pretoriji, so imeli zastopniki 40.000 naprednih volilcev velik shod, na katerem so povdarjali važnost pogajanj med Transvalom in Anglijo, zlasti pa onih točk, ki govore o ustavi.

Japonska.

(Nova poslaništva.) Japonska se je pričela po zmagi nad Rusijo silno dvigati. Zdaj zopet poročajo, da izpremeni konzulata v Rimu in na Dunaju v poslaništva.

(Lakota.) Lakota, na Japonskem še ni ponehala. Več sto ljudi umrje na dan vsled lakote in hudega mraza.

Danska.

(Kralj umrl.) Danski kralj Kristian je bil v Evropi najstarejši vladar. Minuli ponedeljek mu je prišlo pred obedom slabo. Vlegel se je v posteljo in kmalu na to je mirno zaspal v starosti 88 let. Njegov naslednik je njegov najstarejši sin, 63letni Frederik.

Štajersko.

Javne knjižnice. Gibanje za ustanavljanje ljudskih javnih knjižnic je zlasti v zadnjem času med Slovenci močno narastlo. Tako dohitevamo Slovenci tudi na tem polju druge narode. Za vsako ustanovitev take knjižnice pa je treba mnogo denarja. Kakor pa nam kaže slučaj na Gorici v Savinski dolini, si ustanovimo take javne knjižnice prav lahko, če izpremenimo šolske knjižnice — ki jih je dopolniti s primernimi novimi knjigami — v javne. Kompetentent v to je vsak krajni šolski svet, kajti ministrska odredba pravi: „Knjige, ki so v ljudsko-šolskih knjižnicah, se imajo izposojevati tudi takim občanom šolske občine, kateri so že od šole odrasli, v kolikor se more to zgoditi brez oškodovanja za izposojevanje šolski mladini“ in dalje: „Krajni šolski svet določi, kedaj in pod kakimi pogoji se smejo izposojevati knjige tudi odraslim občanom šolske občine in če je od njih zahtevati kako plačilo za izposojene knjige in v katerem znesku.“ Poročilo na ta način preustrojene šolske knjižnice na Gorici v Sav. dolini izkazuje, da se je izposodilo iz nje v preteklem letu 615 knjig t. j. 115 več, kakor v letu 1904. Pristojbina za izposojene knjige se je menjavala med 2—10 vinarjev. Knjižnica ima naslov: javna šolska narodna knjižnica. — Dajte torej ljudstvu potrebnih knjig! Pred vsem: učitelji, na noge!

Vekoslav Spindlerju, uredniku Domovine je prebrskala policija njegovo zasebno stanovanje. Istotako se je vršila preiskava v uredništvu. Šlo se je zaradi sledečega dopisa: Doxat in Thurn še vedno delata škodo s svojim jezdarjenjem po tujih zemljiščih. Doxat je bil tožen od gg. Sevra iz Ljutomera in Canjka iz Babincev ter je moral plačati slovenskemu odvetniku velike stroške — dvomimo pa, če bošta navedeni tožbi kaj pomagali, marveč mislimo, da bo treba posvetiti enkrat odločno tema jezdačema pot do javne ceste — s palico! — Pa saj sta tudi na javni cesti prometu in voznikom naravnost nevarna! S svojim galopiranjem sta pred kratkim prevrgla dva vozova z ljudmi vred! Od težke smrtnonevarne operacije okrevajoča tržanka gospa Dijakova je morala pred tema jezdačema z vozom vred v cestni blatni jarek se — ne ogniti — ampak prevreči, da jej je rana začela znova krvaveti! Doxat je mirno obsedel na svojem kljusetu ter gledal, kako so se prevrnjeni ljudje iz blatnega jarka pobirali in z naporom in muko postavljali narobe ležeči voz! „Gib ihr eine Krone!“ je dejal prijatelju Thurnu in od-dirjala sta naprej, pustivša sredi ceste od bolečin stokajočo tržačanko! — Grof Gleispach, če se naše tožbe ne bodo začele uvaževati, začeli bomo Doxata tožiti pri — njegovi ločeni ženi! — K temu pripomni Domovina zopet, da vztraja pri vseh trditvah, in če hoče užaljeni Doxat, naj poskusi s tožbo!

Murski Sokol si je volil na zadnjem svojem občnem zboru za starosta dosedanjega

starosta dr. Chloupeka; podstarosta: Jos. Rajh; načelnik: Fr. Stanjko; odborniki oz. njih namestniki: A. Misja, I. Tomažič, dr. Grossmann, Fr. Schneider, I. Dijak, I. Horvat, Lov. Petovar, Ig. Lipovec, Fr. Sadaj. Novoizvoljeni odbor mora rešiti vprašanje glede društvene zastave.

Kmetijsko bralno društvo v Bočni. Tukajšnje kmetijsko bralno društvo je izkazalo ob letnem zaključku K 101-83 prebitka. Sklene se naročiti na časnike: „Domovina“ (2 izt.), „Naš List“ (3), „Slov. Gosp.“ (2), „Kmetovalec“ (4), „Domoljub“ (3), „Mir“, „Slov. Štajerc“ (2) in družba sv. Mohorja. Daljša debata je bila zaradi ustanovitve požarne brambe. Društveni častni član Božidar Dedič je namreč povodom svojega goda daroval društvu 20 kron z željo, naj društvo sproži in neguje misel o ustanovitvi prepotrebne požarne brambe. Zbor je vzel to z veseljem na znanje in je sklenil, naj odbor stori glede tega potrebne korake. Ker bode letos 10 let obstanka društva, se sklene ta jubilej obhajati s primerno slavnostjo. Za upravno leto 1906 se izvoli sledeči odbor: načelnik Fr. Podbrežnik, nam. Anton Tevž, odborniki Bož. Dedič, Fr. Miklave, Fr. Ločičnik, J. Štiglic, Fr. Čeplak in Fran Štiglic.

Čitalnica v Slov. Bistrici je sklenila pri svoji zadnji odborovi seji opustiti list Südösterreichische Stimmen in to z ozirom na njegovo mednarodnost.

Šolska veselica v Lembergu. Pod vodstvom svojega učiteljstva je priredila lamberska šolska mladina šolsko veselico s petjem, deklamacijo in gledalško predstavo. Veselica se je morala celo ponoviti. Uspeh je bil obakrat nepričakovano velik, udeležencev je bilo iz trga samega kakor iz okolice zelo mnogo. Naj bi prirejalo tudi učiteljstvo drugih krajev take veselice. Njih trud se jim gotovo poplača. S tem pa so storili tudi mnogo za povzdigo družabnega življenja med nami. In tega nam je tako treba!

Ptujski Štajerc. Občinski odborniki v Moškanjeih so vrnil Štajerca njegovemu uredništvu in obenem pridejali pismo, v katerem ostro obsojajo izdajalski namen Štajercevih izdajateljjev.

V Ptuj so predstavljali Govekarjeve Legionarje, vendar je bilo opaziti za igro malo zanimanja. Zdi se, da so nekateri krogi navlašč izostali.

Gostilno v najem daje celjska posojilnica. Gostilniški prostori se nahajajo v celjskem Narodnem Domu. Ponudbe je vlagati do 10. feb. t. l.

Akad. tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu ima v soboto 3. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer v hotelu „Stadt Neu-Graz“ svoj programatičen občni zbor s sledečim vspeedom: 1. čitanje zapisnika, 2. referati, 3. poslovnik eksekutive narodno-radikalnega dijaštva.

Koroško.

Propadanje Slovencev.

Že večkrat se je zagotavljal, da Slovenci na Koroškem močno hazadujemo, vzlic temu jih je bilo še mnogo, ki niso hoteli temu verovati in so slepili sami sebe, češ mi napredujemo. Zdaj se je zgodilo nekaj, kar mora biti vsem našim rodoljubom po slovenskih deželah glasen opomin.

Kot eno najvažnejših svojih trdnjav smo smatrali svoj list Mir. Mir — človek bi dejal, da je imel že njega ustvaritelj nesrečno roko pri njem: ne Mir, ampak Boj bi se moral nazvati. No, pa ime je že končno vse eno, ali vendar je tudi izbiranje nazvanja lista v nekaterih ozirih precej značilno. Ali to ni bilo glavno, kar sem hotel povedati.

Tudi naš Mir je tolažil še pred pol leta samega sebe in svoje rojake, da napredujemo Slovenci na Koroškem. Zdaj se je pokazala enkrat resnica, ki je ni mogoče utajiti in ki leži pred nami črno na belem: mesto da bi se list razširjal po naročnikih in vsebini, mogočno nazaduje. Do sedaj je izhajal Mir kot tednik na šestih straneh, zdaj pa javlja, da ima tako malo naročnikov, da bo pričel izhajati komaj na štirih straneh.

Vsepovsodi opazujemo, kako napredujejo naši časopisi. Tudi Domovina je pričela izhajati enkrat več na teden, na Kranjskem ustanovljajo

nove liste, politične in strokovne, samo mi Korošci nimamo ničesar. Za vseh 100.000 Slovencev, kar nas živi na tem ozemlju, naj bi bil en sam list, in še ta je tako v stiskah, da se mora zmanjšati, mesto da bi se povečal. Mirovi dopisniki so bili po veliki večini duhovniki — drug se nihče ni zmenil za naš list. Na Kranjskem izhaja n. pr. za štirikrat večje število prebivalstva, kakor je nas, kar sedem večjih političnih časopisov, med temi celo dva dnevnik, mi koroški Slovenci pa še enega tednika ne moremo zdržavati. To je na vsak način žalostno dejstvo in vprašanje nastane: kdo je kriv?

Nočem za danes soditi, ali po mojem mnenju je mogoče tu samo dvoje:

Pri nas je voditelj vsega polit. delovanja duhovščina. Ona je naša boriteljica in za njo hodimo tudi drugi. Zato zadene odgovornost za to očitno nazadovanje njo, kot našo narodno voditeljico, ker je premalo odločna, ali pa je našega poraza kriva sploh celokupna slovenska politika, ki se za nas prav nič ne zmenja. Nas stotisoč Slovencev na Koroškem je slovenskim politikom španska vas.

Doma ni pomoči, od zunaj je ne pride — kam drugam, kakor v večno pozabljivost jadra naša narodna ladja. Od leta do leta nazadujemo, nad nami zmaguje germanizem. Tega ni mogoče utajiti, kdor pa tega ne vidi, ta hoče slepiti ali samega sebe, ali pa druge.

J. B.

Primorsko.

Reorganizacija pol. društva „Edinosti“. Tržaško glasilo Slovencev piše: V Trstu, kakor po ostali državi bomo imeli velikanskih volilnih bojov, kakoršnih še ni bilo v naši državi. Sovražniki našega naroda bodo porabljali vsa dovoljena sredstva v to, da bi nas mogli tlačiti nadalje. Naša dolžnost je, da se že sedaj pripravljamo na boj, da nastopimo dobro organizovani, ko pride odločilen trenotek. — Mi imamo dobre voditelje in veliko bojnikov, ali te zadnje treba organizirati in disciplinirati. To težko nalogo more izvršiti le naše politično društvo „Edinost“, ako bo imelo dovolj moralne in gmojne podpore v narodu. — Kakor sem doznal, se to naše velevažno društvo v kratkem organizira tako, da bo imelo v mestu in po okolici večje število zaupnikov in rediteljev. Ob enem bo ta naša politična trdnjava v kratkem apelirala na meščanske kroge, ki se vse premalo brigajo za bodočnost naše narodnosti. — Nikdar pa ni bilo tako nujno potrebno, da se pripravimo na boj, kakor je to potrebno sedaj ko stojimo pred vratmi velikih političnih sprememb, katerih posledice nam bodo pogubonosne, ako se ne pripravimo pravočasno na možat nastop v obrambo naših interesov in naše narodnosti. Zatorej, ko bomo pozvani na delo — pojdimo vsi brez vsakega izgovora, ker je to naša sveta dolžnost! Vsi na krov!

Ministrstvo je izdalo po tržaškem namestništvu odlok, ki odvzame tržaškemu mestnemu magistratu prenešene upravne posle politične oblasti I. inštanice in zadeve o okrajnem šolskem nadzorstvu. Te posle je poverilo namestništvu vladnemu komisarju, namestniškemu svetovalcu, ki so mu poverjena poročila o teh zadevah. Odlok je izročil županu namestnik prine Hohenlohe. Razburjeno-t med laškimi krogi velika.

Lojdovo ladjevje šteje vsega vkup ravno 72 ladij. Ta žalostna družba oskrbuje ves naš prekmorski promet, samo nemškimi družbam vozi prepočasi in zato sklepajo pogodbe rajši z romunskimi družbami. Poleg vsega tega je še avstrijski Lojd ena najdražjih družb za prevajanje ljudi kakor blaga. Lojdove zadeve rešujejo in sanirajo pri zelenih mizah na Dunaju, t. j. 600 km od Trsta.

Škandali v tržaški luki. Kar počno voditelji pri delu nove luke, presega že vse meje. Način njihnega zidanja je ožigosal ravnatelj pristaniščnih stavb Nadory iz Reke tako sijajno, da ni mogoče ovreči njegovih trditvev. Dokazal je, da čaka vse nove stavbe usoda tistih novosezidanih molov, ki se sesedajo v blatno dno morja. Zazidani milijoni so vrženi torej v blato! O tem hočemo še obširno poročati.

Kranjsko.

Od uredništva. V zadevi dr. Tavčar-dr. Furlan smo prejeli toliko dopisov, da vseh ne moremo priobčiti. Eden naših somišljenikov ima sicer popolnoma prav, če nam piše, da ne spadajo po njegovem mnenju osebnosti pravde dr. Tavčar-dr. Furlan v nikak list, ali če se je udrlo že enkrat s tem v javnost, je tudi javen odgovor na to potreben. In od naše strani se gotovo ni pričelo! Dr. Furlan je lahko kriv ali nekriv: ne v njegovi osebnosti, ampak v načinu polemike Slovenskega Naroda je motiviran naš povod, da priobčimo razne, te afere se tičejo notice. Nekaj še v prihodnji številki. Kar pa se tiče dr. Tavčarjevga Poslanega v Slov. Narodu št. 20, je popolnoma neresnično, da je bil on v naši predzadnji notici količkaj osebno žaljen. In če je bil res žaljen, naj nas toži. Našega urednika ne ščiti poslanska imuniteta.

Dr. Šlajmer, naš sloveči kirurg, je baje podal ostavko kakor primarij deželne bolnice. No, razlogov bi imel dovolj. Nekaj takih razlogov smo navajali v zadnji naši številki. Če bi navedli vse, bi svet strmel, da je kaj takega sploh mogoče in nihče se ne bi čudil, da mož, ki hoče živeti le svoji vedi in trpečemu človeštvu, ne more vztrajati v takih razmerah.

Veritas.

Prešernov muzej. Še ni dolgo, ko je pisal Naš List, bi li ne bilo prikladno izkopati Prešernove zemeljske ostanke in jih položiti v posebni mavzolej. Celó Vergil ima svoje grobišče v Italiji, Schiller in Goethe počivata v posebnih grobiščih in prav v teh dneh tožijo dunajski krogi prav bridko, da so zanemarjali njih predniki Mozartove ostanke tako, da danes nihče niti ne ve, kje počiva njegovo okostje. Spodobilo bi se, da dvignejo prizadeti krogi Prešerna iz zemlje in se mu postavi posebno grobišče. Če pomislimo, da imajo na slovenskih tleh mavzoleje celo posamezniki, ki niso imeli družega kakor ali kak višji naslov ali slučajno več denarja, bila bi tudi dolžnost slovenskega naroda, da sezida svojemu duševno največjemu možu, svojemu ljubljencu posebno grobišče. Naj delajo in mislijo o tem poklicani faktorji — predvsem kranjska mestna občina — zdaj, dokler je še čas, kajti že v nekaj letih utegne biti prepozno. Kranjska občina pa naj bi združila morda ta mavzolej s posebnim muzejem, v katerem bi hranila vse stvari, ki so v neposredni zvezi s Prešernom. Tudi dunajska mestna občina ima svoj Grillparzerjev muzej itd. Zakaj bi še mi Slovenci ne zbrali spominov pokojnega Prešerna, njegovih rokopisov, njegove korespondence itd., in shranili to svojim potomcem? Vse take stvari se nahajajo zdaj v lasti zasebnikov. Bi si jih ne hotela mar zagotoviti kaka javna uprava?

Revizije programa narodno-napredne stranke ne bo — zato pa so krožila ta mesec vabila k političnim večerom k „Roži“. Vabila so podpisali dr. Tavčar, župan Hribar in dr. Triller. Politična affiniteta teh treh gospodov je sicer jako majhna — včasih se pa le združujejo v spojine, ki so za politične probleme Rožinega omizja zadostne. In že to je nekaj, če samo uvažujemo, da sedi med njimi i avstrijski patrijot, od nekdanj Slovence in kavalir Jean Schrey... V taki družbi ni dvoma, da se bodo vremena Kranjem zjasnila, vzlásti če pomislimo, da ne tožijo pri Roži samo evička, ampak tudi plzenca, in kedar „smo dobre volje“ — tudi šampanca marka Heidsiek! Heil! St.

„Sovražnik ljudstva“, slovita drama Ibsenova, je izzvala burnih aplavzov od ljubljanskega občinstva, kakor da je hotelo dajati duška svojim čuvstvom. Drama nam je segala tembolj do duše, ker je v naslovni vlogi govoril k nam velik umetnik, Andrija Fijan. Posebno lep je bil prizor v uredništvu „Ljudskega glasa“. Umevamo, da igra kakor taka ne prija uredništvu „Slov. Naroda“.

Veritas.

Kavalirstvo. Imuniteta je jako imenitna iznajdba za vse tiste, katerim nedostaja stvarnih razlogov, a imajo za to cele košare izbranih psokv, s katerimi se tudi upliva — sicer ne na razum, a upliva se! Tako je tudi prav, kajti v

„dobrih“ strankah volilcem sploh razuma ni treba. Čim manj ga imajo, tem boljše — za prvake. Zato si pa prvaki tudi lahko dovoljujejo, kar jim drago, in če so slabe volje, ozmerjajo najprvo svojega nasprotnika, potem ga pa tudi tožijo, če treba. Ker spadajo med „boljše sloje“, med sloje, ki občujejo z aristokracijo, ljubljanskimi nemškutarji in talmi-Slovenci — se seveda tudi bijejo. To bi ne bilo „chick“, če bi se ne „bili“. Bijejo se pa samo v principu — kedar bi moralo priti do kaknega takega „kavalirskega“ nastopa, takrat prično s pravo odvetniško zgovornostjo tolmačiti pojem časti. Finese te rabulistike so naravnost imenitne! Tako ločimo politično čast, osebno čast, odvetniško čast, lovske časti, in kar je še drugih častij na svetu. Navzlic vsemu temu pa le ne čutimo, kaj je to, čemur veli Anglež „unfair“. In zato vprašujemo, ali je to morda „fair“, da se po pali kontrahaži razglašajo posameznosti nepoklicanim orbi et urbi, da se deloma smeši, deloma preti sekundantom? A še nekaj je brzokone združenega s časnikarskim kavalirstvom: majhno opozarjanje državnega pravdnštva na onega, ki kliče na dvoboj. Saj vemo, kako strogo govori dotični §. A to more vedeti samo jurist, časnikar in politik ne. Prosimo, da se tega ne zamenjuje — kajti časti je več sort, in v zadregi smo zadovoljni, če nam vedno ostane — vsaj ena! — Skp.

Dvakratno zadoščenje. Sobotni „Slov. Narod“ napadel je zopet dr. Furlana z vsem bojnim orožjem. V to svrhu si je najel izvedenca, ki je prebral — čujte in strnite! — cel Bolgarjev duellcodex! In s kodeksom v roki je mož dokazal, da ima dr. Tavčar — kakor po navadi — tudi to pot prav. Med drugim je povedal, da se „za eno in isto stvar nikdar in nikjer ne zahteva dvakrat zadoščenja“. To velja seveda samo za druge. Dr. Tavčar kot deželni odbornik je seveda drugega mnenja. Tako so n. pr. pred nekaj leti vložili sekundariji ljubljanske bolnice iz raznih vzrokov protestno noto na deželni odbor, in zapretili s štrajkom. Za ta nečuvenci crimen laesae majestatis so dobili gospodje u k o r, poleg tega pa so morali še izreči obžalovanje nad svojim postopanjem, ker bi se jih inace 1.) odslovilo iz bolnice in 2.) ker se jim je zapretilo, da ne dobe tudi poznejše nobene deželne službe na Kranjskem (kot okrožni zdravniki). Vsak človek uvidi, da zahteva celo sodišče za žaljenje ali preklic ali prisodi k a z e n — oboje skupaj prisodijo samo taki mogotei, kot jih dobimo pri nas. Dr. K—a.

Predavanja „splošn. slov. ženskega društva“ s skioptičnimi slikami vzbujajo v Ljubljani naravnost senzacijo. V nedeljo 28. t. m. je predaval g. prof. M. Pajk o renesansi t. j. preporod umetnosti antike. Nje začetek je v Italiji. Velika dvorana Mestnega Doma postaja premajhna. Galerija je polna. Gospod predavatelj napravi s svojo živahnostjo ta poučljiva in zanimiva predavanja tudi zelo kratkočasna. Slika sledi sliki. Ena zanimivejša od druge. Vsekakor se sme prizadetim faktorjem od sreča čestitati. Vse se smehlja sreče. Le meni je tužno pri srcu. Pred duševnimi očmi so mi prazni stoli predavanj, kjer se ne vidi nič lepih slik... In v moji duši se rodi skromna želja: Zakaj ni vedno tako —? Opazovalka.

— **L'État c'est moi.** Tisti, ki imajo posebno dobre zveze z dr. Tavčarjem, so pisali meseca decembra l. l.: revizija programa narodno-napredne stranke se izvrši meseca januarija Drugi so temu pristavili: prav za predpust. Sedaj pa pravijo, da bo 1. aprila. Skeptiki celo temu ne verujejo. To tudi utemeljujejo. Tako n. pr. pravijo nekateri, da narodno-napredna stranka sploh nikdar programa ni imela, da ga torej tudi ni moči pregledati. Drugi trdijo zopet, da je bil in da še obstoji program, in ta program je dr. Tavčar. Če je to res, potem bi bila seveda vsaka revizija odveč, ker je prvič dr. Tavčar vseskozi popoln človek, in ker ni navada, da bi se spravljale „krone“ v debato. A ko bi bila revizija tudi potrebna, ali res mislite, da bi se dalo te naše politike količkaj spremeniti? Kaj še! Ti gospodje so dostopni samo razlogom, vzlásti tistim, ki dokazujejo, kako neskončno so potrebne njih osebe za srečo slovenskega naroda. In kdo je

ta ubogi slovenski narod? „To smo zopet mi.“
L' État c' est moi — država sem jaz! —

— **Nezmotljiva znanost.** S. s. theologia je znanost vseh znanosti. Kdor je torej teologijo preštudiral, vé vse. Da je temu res tako, dokazujejo naši duhovniki, ki znajo vse, kar si kdo zamisli: prirejajo veselice, vodijo pevske zборе, uprizarjajo sv. Genovefe in Kunigunde, ustanavljajo konsume, zidajo cerkve, nadomeščajo župane itd. Da so izborni sociologi, posebno za-se, je znano. A tudi imenitni predavatelji so. Govore in predavajo o vsaki stvari, katero koli si izmisliš. Če bi n. pr. vprašal praktičnega zdravnika, ali se upa predavati o psihiatriji, bi prišel mož v zadrego, in bi rekel: ne. Drugače dr. Krek! On je preštudiral ss. theologijo in ve vse. Zato je tudi predaval o psihiatriji in ne samo to — on je dajal tudi psihiatom dobre svete, po kateri poti jim je hoditi, da pridejo do boljših uspehov. Hinavsko — mesto da bi jim naravnost povedal, kako je priti do pravega znanja. In vendar je stvar tako simpel, kakor se je to videlo na Arhu, dr. Lampetu in dr. Zajcu, ki so posegli v debato. Zadnji je seveda o psihiatriji najmanj vedel, ker je revež samo zdravnik, če prav klerikalen. — Dr. Kreka je pa še prekosil dr. Jerše s sv. jim predavanjem: „Kako je vzgajati deco z ozirom na razne temperamente“. Da je mož brez dvoma izboren medicinec in psiholog, dokazuje že to, da si je izbral tak predmet, da je pedagog, je ob sebi umevno. Da je pa tudi ženij, tega nismo vedeli. Kajti dr. Jerše je dočnal, da se „s pomočjo molitve“ in s pomočjo sv. zakramentov popravljajo že prirodjene slabe lastnosti. Ako že prirodjene, kako lahko se potem dajo še odpraviti pridobljene! Zato je obžalovanja vredno, da dr. Jeršetovega zistema doslej še niso upeljali v naše jetnišnice v isti meri, kakor je to menda potrebno. Mi smo prepričani o istinitosti Jeršetovih trditvev. Samo v tem oziru imamo strah, da se ta upliv prepozno opazi.

Vse gg. dopisnike prosimo potrpljenja, ker smo zaradi pomanjkanja prostora oziroma zaradi prepozno vposlanega rokopisa morali več stvari odložiti za prihodnjč.

Današnji številki smo priložili poštno nakaznice in prosimo vse tiste, ki nam še niso poslali naročnine, naj blagovolijo to takoj storiti, da ne bo treba jim pošiljanja lista ustaviti.

Obsojeni nadškof. Pred petindvajsetimi leti se je obrnil tedanji ogrski finančni minister Slavi (Szlávy) na zagrebškega nadškofa Mihalovića, naj mu priporoča za škofa v Sarajevu mirnega, tihega duhovnika, ki se ne peča s politiko. In Mihalović mu je imenoval takratnega profesorja zagrebške teološke fakultete, Josip Stadlerja. Stadler je sin nemškega priseljenskega obrtnika in nihče ni vedel, da je bil še kot mlad profesor strasten Strossmayerjev privrženec. Komaj pa je odposlal zagrebški nadškof svoje priporočilo finančnemu ministru, izve, da je prof. Stadler na skrivnem fanatičen politik. Mihalović je takoj poročal ogrskemu ministru, kaj je zvedel o Stadlerju. Tu pa poseže vmes visok funkcionar rimske kurije in pręgovori Mihalovića, da prosi za vrnitev svoje uloge pod pretvezo, da je neosnovana. Nato je sledilo res imenovanje prof. Stadlerja sarajevskim nadškofom. Stadler se je na svojem mestu kmalu oddaljil Strossmayerju in se pričel vmešavati z vso energijo v politična vprašanja, tako da je spravljal včasih celo vlado v neljubo zadrego. Respektiral ni niti zakona z dne 9. julija 1891, ki prepoveduje v okupiranih pokrajinah promeno konfesije, temveč krstil ne oziraje se na to postavo nekega mohamedanca. Politične oblasti so obsodile nadškofa zaradi prestopka tega zakona na 500 K globe, njegovega sokrivca pa na 48urni zapor. Te vesti so vzbudile gotovo senzacijo, še bolj pa pismo, ki je je poslal nadškof Stadler na naslov svojega sodnika. To pismo slove tako: „Z ozirom na to, da je naredba o prehodu z ene v drugo vero, izdana 9. julija 1891., izšla brez dovoljenja sv. Stolice, in z ozirom na to, da ona nasprotuje katoliški veri v toliko, da je sv. Stolice prepovedala se držati dotične naredbe, se jaz ne smem in nečem ravnati

po tej naredbi, ker smatram, da ta naredba za katolike ni veljavna; zato je tudi nisem mogel kršiti, takisto pa Vas tudi ne smatram za poklicane, da bi mene sodili. Vzpričo tega protestujem proti Vaši obsodbi ter izjavljam, da ne bom plačal nobene globe in ne bom vložil proti obsodbi nobenega priziva. V Sarajevu, dne 17. januarja 1906. — † Josip, nadškof.“ — O razvoju te afere hočemo poročati.

Poučno potovanje v Švico je naslov ravnokar izišli knjigi, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba kranjska kot VI. zvezek svoje „Kmetijske knjižnice“ in ki jo je spisal Viljem Rohrman, pristav kranjske kmetijske družbe na Grmu. Pisatelj je popisal, kako je ravnati z gnojem in z gnojnico, kako se prideluje krma, kako se oskrbujejo travniki, nadalje je opisal planinarstvo, živinorejo, mlekarstvo in sirarstvo ter sploh vse, kar je v Švici v kmetijstvu dobrega in lepega, torej tudi za nas spodbudnega. Knjigi je pridejana krasno izdelana slika udeležencev ter 33 drugih slik, ki pojasnjujejo berivo, med njimi več velikih podob, ki kažejo šviško plemensko goved v taki popolnosti, kakor jih doslej še ni imela nobena slovenska strokovna knjiga. Knjiga se dobiva pri kmetijski družbi v Ljubljani po 1 K s poštnino vred. Denar je z naročilom vred naprej poslati.

Soseda Razumnika govedoreja je naslov VII. zv. „Kmetijske knjižnice“, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba kranjska. Dr. L. Steuert, živinozdravnik in profesor kr. bavsarske kmetijske akademije v Weihenstephanu, je doslej spisal 5 v resnici poljudnih kmetijskih knjig, in sicer v obliki pogovorov med vaščani in brez vseh za kmeta nepotrebnih vednostnih pritklin, zato so se pa Steuertove knjige med nemškimi kmeti tako hitro razširile, kakor nobene druge. Kmetijska družba je že lansko leto izdala Steuertovo „Soseda Razumnika prasičjo rejo“, in kako prav je to storila, je dokaz velika priljubljenost in hitra razprodaja knjige. To dejstvo je pa bilo tudi povod, da je kmetijska družba sklenila izdati tega pisatelja „Govedoreja“, ki sedaj dotiskana in s 60 podobami opremljena pred nami leži. Prevod te knjige, kakor lanske, je oskrbel družbeni ravnatelj g. Gustav Pirč, ki je, dobro poznajoč naše razmere, knjigo priredil primerno našim potrebam. Živinoreja je pri nas najimenuitnejša panoga kmetijstva, zato naj vsak živinorejec to novo knjigo pri kmetijski družbi v Ljubljani kupi za 1 K. Naročilom na knjigo je denar takoj pridejati.

Družbe z omejeno zavezo.

(Gesellschaften mit beschränkter Haftung.)

Predaval g. dr. Vladimir Ravnihar, član „Akademije“ dne 20. t. m. v Ljubljani. (Dalje.)

Vsakemu družabniku pristoja samo eden opravljeni delež. Kakor zamore družabnik imeti samo eno osnovno vlogo, ki pa ni treba da bi bila enako velika z vlogo sodružabnika, ravno tako sme imeti tudi le en sam opravljeni delež. Opravljeni delež je vsota vseh družabniku kakor takemu pristoječih pravic do uprave, do nadzorovanja, do dobička in drugih koristi. Družba kakor taka ne sme imeti opravljenega deleža, ne sme biti sam svoj družabnik. Pri delniških družbah je zunanja oblika opravljenega deleža ravno delnica ali akcija. Tu pa tiči veliki razloček med delniško družbo in družbo z o. z. Dočim delnica kroži, v najkrajšem času napravi lahko pot okoli zemlje, je opravljeni delež pri družbi z o. z. takorekoč nepremakljiv. Ako hočemo z listino potrditi, da tak delež obstoji, to lahko storimo; toda ta lista ima le dokazno vrednost. Ne sme se glasiti na imejitelja, češ kdor ima to listino, je tudi lastnik deleža; niti je ni mogoče prenesti z indossamentom. Vse to zabranjuje zakonodavec v to svrhu, da z vsega početka izključi vsako kupčijo z opravljenimi deleži, kakor je običajna pri delnicah. Možno je prenesti opravilne deleže z osebe na osebo, toda med živimi zopet le z notarskim aktom. V prvem letu ustanovljene družbe pa je tak prenos na tuje osebe nedopusten. S tem hoče zakon priti v okom kaki neredni ustanovitvi.

Zakon pa zahteva tudi, da je družbo vpisati v trgovski register. V ta register pride družabna pogodba, koliko je osnovne glavnice, zlasti koliko te glavnice je v resnici plačane ter sploh vse izpremembe bodisi glede vdeleženih oseb bodisi glede ustanovljenega zaklada. Ako še omenjam, da so ustanovitelji, ki so običajno prvi poslovodje, napram družbi civilnopravno sicer pa tudi kazenskopravno odgovorni za svoje podatke

k trgovskemu registru, tedaj mislim, da je zakonodavec mnogo storil, da obvaruje občinstvo izkoriščanja ter zabrani vsako lahkomišelnost vdeležbo.

Zakon pa tudi upnike zadostno štiti, da jim ni treba upati na slepo ter da jim po možnosti ostane ohranjeno družbeno premoženje. Osnovna glavnica je podlaga družbinemu kreditu. Zato ima zakon prav energične določbe, da ostane ta osnovna glavnica nezmanjšana v prid upnikom ter v varnost njihovih terjatev.

Pred vsem zahteva zakon, da mora vsaka družba poleg svoje firme nositi neskrajšani pristavek „družba z omejeno zavezo“. Na ta način vidimo na prvi pogled, s kom imamo opraviti.

Družabnik z o. z. še nikakor ni storil zadosti, kakor n. pr. delničar, ako je vplačal svojo osnovno vlogo, kolikor to zahteva zakon. Lahko se mu pripeti, da mora doplačati one vloge, ki so ž njimi zaostali sodružabniki, to se pravi, on jamči osebno za svoje sodružabnike. Tudi če je on sam vdeležen samo z vlogo 500 K, pride v položaj, da za svojega sodružabnika, ki od svoje vloge po 19 500 K še ni vplačal recimo 2000 K, plača ves ta zastanek. Preden se to zgodi, je zamudnega družabnika opominjati, da vplača svoj zaostanek v gotovem roku, sicer ga izključi. Kedar poteče ta rok, brezvspešno je izreči izključenje družabnika, s čemur le ta izgubi vse pravice do družbe, zlasti vse pravice, ki mu jih daje opravljeni delež. Družba sme celo ta opravljeni delež prodati na javni dražbi. Preden pa še pritegnemo sodružabnike k vplačilu zaostanka, je gledati, ni li zamudni družabnik imel kakoga prednika, ki je od njega bil prevzel svoj delež. Kajti vsi predniki v zadnjih 5 letih jamčijo po vrsti za svoje naslednike, da bodo le-ti svoje vloge resnično vplačali. Ako je tudi to brezvspešno, pridejo na vrsto sodružabniki, da pomanjkljaj, v kolikor ga ne krije skupilo od na dražbi prodanega deleža, plačajo, v sorazmerju z visokostjo svojih osnovnih vlog. Družabnike torej zakon sili, da nastopajo kakor poroki drug za drugega; ta okolnost je dobra vsaj v tem pogledu, da si bom svoje sodružabnike spredaj in zadej prav dobro ogledal, preden stopim ž njimi v kompanijo. Le to slabo stran ima ta zakonita določba, da je mogoče deleže prenesti na druge osebe ter da nakrat stojim kot porok nasproti osebam, ki so brez svoje volje vstopili v družbo. Vendar dopušča zakon, da sme družabna pogodba določiti, se li sme prenesti delež z voljo družbe ali brez nje ali pa dovoli družba prenos z gotovimi pogoji.

Tudi v drugih slučajih pozna zakon tako prisilno poroštvo družabnikov drug za drugega. Ako je poslovodja protizakonito iz osnovne glavnice kake deleže izplačal družabnikom ter niti od teh niti od poslovodje ni dobiti povračila — jamčijo vsi ostali sodružabniki po sorazmerju svojih vlog za nedostatek.

V družabni pogodbi lahko določimo dolžnost družabnikov k višjemu doplačilu (Zuschüsse) — seveda do gotove meje — nego je osnovna njihova vloga. Toda ta glavnica ni več tako nedotakljiva kakor osnovna glavnica. Občni zbor sme celo skleniti, da je ta doplačila, v kolikor niso potrebna za pokritje družbenih izgub, zopet vrniti družabnikom. Vračilo pa je dopustno stoprav po treh mesecih potem, ko je bil dotični sklep objavljen, zato da zamorejo upniki pravočasno varovati svoje pravice. Ako pa so se ta doplačila vrnila protizakonito, tedaj je pomanjkljaj nazadnje zopet porazdeliti na ostale družabnike. Ravno to se zgodi, ako občni zbor sklenuje zmanjšati osnovno glavnico ter dobe družabniki prosti del glavnice izplačan protipostavno pred časom ali pa če v slučaju likvidacije premoženje porazdelimo družabnikom, preden poteče rok treh mesecev potem ko je bil objavljen poziv upnikom, naj se zglase.

Na te zakonove določbe je treba opozarjati, kajti vidimo, da v teh slučajih družabniki nosijo mnogo višjo odgovornost kakor n. pr. delničarji, ki jamčijo le s svojo delnico, ali komanditisti ali zadružniki z omejeno zavezo, ki so odgovorni k večjemu le s še enkratnim deležem.

(Konec prib.)

Z vrčem vode skozi puščavo. Potovanje je nekaj najlepšega, kar si more kdo želeči. Stvari, o katerih dobiš iz mnogoštevilnih knjig jedva prve pojme, se jih naučiš na cesti mimo-grede. In različno se pripravljajo ljudje, ki gredo na pot. Nekateri s polno denarnico, drugi s prazno. Saj so znani slučajji, da so potovali podjetni ljudje okrog celega sveta, a so vzeli z doma komaj goldinar denarja na pot. Stäbelin pripoveduje o rokodelcih, ki jih je videl potovati peš iz Palestine v Egipt. Nekoč dobi v Jeruzalemu tri take mladeniče iz Egipta. Eden je potoval skozi puščavo popolnoma sam. Njegova prtljaga je bila velik vrč vode in kos mila, v katero je skrnil svoje male novce, ker se je bal Beduinov, da bi ga ne oropali. Pot so mu kazali telegrafski drogovi. Ker pa se je bal, da ne izgubi po noči smeri, je nesel vrč vsak večer za en drog naprej. Tako je v jutro, ko se je prebudil, vedel, v katero smer ima iti.

Razrezana dvojčka. Praška Politika poroča o nenavadni operaciji, ki jo je izvedel dvorni svetnik profesor dr. Kukula na kirur-gičnem oddelku češke univerze v Pragi: razte-lesil je zraščeni sestri Rozo in Jožefo Blažek. Prihodnjega dne je vzeli sestri Rozi mehurni kamen, ki je imel velikost majhnega kurjega jajca. Tudi ta operacija se je srečno izvršila. Temperatura obeh sester se razlikuje za pol stop. Pripomniti je še, da je imela sestra Roza že pred leti ošpice in trebušni tifus, med tem ko je bila z njo zraščena sestra povsem zdrava.

Šola za kočijaže na Dunaju. Že veliko let se potegujejo kočijaži na Dunaju za svojo šolo, katero bi moral vsakdo prej dokončati, preden bi dobil dovoljenje, da sme voziti s konji po mestu. V šoli bi se učili, kako je ravnati z živino, najpotrebnejše stvari za rano-celstvo itd. Te dni so imeli zopet dunajski kočijaži velik shod, na katerem so sklenili pet-ticijo na mestni magistrat, da stori vse čim prej more, da se ustanovi taka šola. Na shodu je govoril v prid kočijažem tudi predsednik društva za varstvo živali, deželni višjesodni svetnik dr. Holland.

42 nadstropna hiša. Po velikih mestih severne Amerike je svet tako drag, da ga skoro ni poplačati. Zato so si pomagali iznad-lijivi Amerikanci na drug način. Mesto da raz-tegnejo poslopja široko po tleh, so jih potegnili

rajši v višavo. Deset-, dvajsetnadstropna hiša je n. pr. v Njujorku nekaj navadnega. V eni sami taki hiši stanuje do 1500 oseb. Zdaj pa so iz-delali v Njujorku načrt za hōtel, ki bo visok nekaj nad 180 m in bo imel 42 nadstropij. V poslopiju bo prostora za 2000 prenošišč, stalo bo 24 milijonov kron in bo seveda brez vseh stopnjic. Iz enega nadstropja v drugo te dvigne posebno električno dvigalo. Ta hiša, iz katere bo najlepši razgled daleč po deželi, bo potem najvišje poslopje na svetu. Do zdaj ima ta na-slov poslopje, v katerem tiskajo in izdajajo njujorški dnevnik Times (= Čas). V zgornja nadstropja, kjer imajo svoje sobane uredniki lista, ne prodre več noben šum in ropot s ceste.

Dober postranski zaslužek

dobi vsaka oseba (tudi dama) v vsakem tudi naj-manjšem kraju na Slovenskem proti neznatnem pis-menem opravilu. — Gg. učitelji, trgovci, obrtniki in občinski tajniki imajo prednost.

Ponudbe na upravištvu tega lista pod šifro: „Pismeno opravilo“.

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9'60, boljše vrste K 12'—, belo puhasto naskubljeno K 18'—, K 24'—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30'—, K 36'—, Razpošilja se franko po povzetju. Za-menja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštini. 12

Benedikt Sachsel, Lobes 369. Pošta Pízen, Češko.

Izborna zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

Anton Müller

vinotržec v Domžalah (Kranjsko).

Pristni tropinec in slivovko

iz znane žganjarne VIANELLI & RETTI v Rovinju, Istra prodaja in razpošilja prosto na vse železniške postaje

Lucijan Kovačič pri Sv. Luciji ob Soči.

Laurenčič & Domicelj

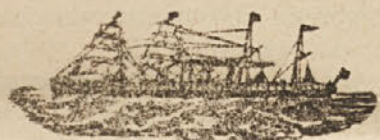
Ljubljana, Dunajska cesta št. 32

Žitna in komisijska trgo-vina, razna zastopništva, reklamacijska pisarna za železniške vozine.

Samo

6

dni

Iz Havre

v

Newyork

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekmorske družbe. Edina najcenejša in najkrajša črta čez

Pariz in Havre v Ameriko.

Prosta dobra hrana z vinom vred že od Bazela naprej. Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za to črto edino koncesionirana potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 nasproti znane gostilne »pri Figovcu«.

Ed. Šmarda

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi:

Peter Jurišič, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem. Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleniče (1 ducat) 5.— K } 48 stekleniče (4 ducate) 16.— K
24 stekleniče (2 ducata) 8'60 „ } 60 stekleniče (5 ducatov) 18.— „
36 stekleniče (3 ducate) 12'40 „ } Manj od 12 stekleniče se ne razpošilja.

Slavonska zel se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h;
6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišič, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

5 kron in več zaslужka na dan

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. — Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ničesar. Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi.

Družba pletilnih strojev za domače delavce

Tom. H. Whittick & Co

Praga, Petrské náměstí 7. — 254.

Jos. Adamič

vrvarna

Domžale, Kranjsko

Izdolovalnica vsakovrstne špaga, štrang, konjskih užd, gurtov, vrvi itd. po najnižjih cenah.

Anton Lenček

krčmar v Trstu

prilagoča svojo gostilno, postrže vedno s svežim pivom, pristnim vinom ter gorkimi in mrzlimi jedili. Vedno točna in solidna postrežba.

Osteria Al Gallo Frattelli Lenček

Piazza caserma 5, Trst.

Frane Starč

slikar, pleskar, zlatar

Ljubljana, Breg št. 20

se priporoča p. n. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela v mestu kakor zunaj pri dobri, solidni izvršitvi in primernih cenah.

10.000 parov čevljev!

4 pari čevljev samo gl. 2'60.

Vsled ugodnega nakupa velikih množin se oddaje za nizko ceno: 1 par čevljev za gospode, 1 par za dame, črne ali rujave za zavezati, z močno zbitimi podplati, nov. obl. 1 par mod. čevljev za gospode, 1 par za dame z obšivom eleg. in lahke. Vse 4 pare za gl. 2'60. Pri naročitvi zadostuje dolgost. Pošilja proti povz. Razpošiljalnica obupal Kahane, Krakov 110. Kar ni prav, se zamenja.

Zahtevajte „Naš List“
v javnih lokalih!